

Nina Pilke och Gun-Viol Vik

TVÅSPRÅKIG MÖTESPRAXIS INOM KOMMUNALPOLITIKEN. ”DET ÄR FANTASTISKT ATT VI KAN ANVÄNDA VÅRT EGET MODERSMÅL OCH ATT VI FÖRSTÅR VARANDRA”

Abstract

This study examines bilingualism in bilingual formal meetings defined as preplanned occasions where Finnish and Swedish are spoken and the meeting documents are in both languages. Based on norms of language use we discuss by whom, how and why Swedish and Finnish are used in the City Council of Vaasa and how the participants experience the use of the two languages. At the meetings, the chair, officials and other experts normally use both languages, whereas the other participants may use their own language. Bilingual meetings are possible because most of the meeting participants know both languages at some level and simultaneous interpreting is offered at the meetings. The data consists of video recordings from 2010 and 2011 as well as a questionnaire to the city councilors in 2011.

Our analysis of the recorded material shows that both Finnish and Swedish are actively used at the meetings and that codified norms in the form of legislation and regulations set the overall framework for the use of the two official national languages. The councilors' answers to the questionnaire indicate that the bilingual meeting practice is accepted. Both conventional and individual social norms of how languages should be used are reflected in individual choices; the councilors may choose to speak one language, say something in the other language or say everything in both languages in the meeting context. The current practice tends to be questioned by social norms, which are always subjective and never completely uniform. There are also signs of conflicts between different norms in the councilors' comments when they underline that the officials do not use the languages correctly.

1. Inledning

Tvåspråkighet i kommunalpolitisk möteskontext står i fokus för denna artikel med material från stadsfullmäktigemöten i Vasa. Mötena kan sägas representera typiska forum för flerspråkig arbetsrelaterad muntlig kommunikation med såväl målinriktat transaktionellt som relationellt fackspråkligt tal (Gumperz 1964:149, jfr även Schnurr 2013:9). I tidigare forskning har flerspråkig möteskommunikation oftast undersökts med tanke på kodväxling till exempel som ett maktredskap eller som ett sätt att lösa problem (Jan 2003, Mondada 2004, Nikko 2009). Vi intresserar oss för språkanvändning och

språkval på formella möten där svenska och finska samexisterar och språkens användning regleras av både kodifierade och icke kodifierade normer.

Under de senaste åren har förvaltningsreformer som berör kommunerna och kommunsammanslagningar varit aktuella i Finland. Kommuners språkliga status som en- eller tvåspråkiga och invånarnas rätt till service på finska och svenska har aktualiserats i samband med reformdiskussionerna (Enestam & Henricson 2015). Mindre uppmärksamhet har emellertid språken i de politiskt tillsatta organen fått.

Av Finlands 313 kommuner är 33 tvåspråkiga, 15 av dem har svensk majoritet och 18 har finsk majoritet (Kommunförbundet 2016). Denna studie tar fasta på hur samspelet mellan finska och svenska organiseras och realiseras utgående från verksamhetsbetingelserna och mötespraxis i en tvåspråkig kommun. Studien fokuserar på fullmäktigemötena som verksamhet och mötesaktörerna som språkanvändare. Mötesaktörerna är de fullmäktigeledamöter, ordförande samt tjänstemän som deltar i mötena. En central utgångspunkt för studien är att möten som sociala system bygger på interaktionen mellan mötesaktörerna (se Allardt & Lintunen 1962:14).

Olika forskare använder termen *möte* på olika sätt, vilket gör att den kan representera exempelvis intervjuer, förhandlingar eller projektmöten med varierande formalitetsgrad (Asmuss & Svennevig 2009). I enlighet med Koskela och Pilke (2016) definierar vi *möte* som en kommunikativ händelse med minst tre deltagare som samlas för ett syfte, deltar i en episod med tal av flera parter och följer vissa konventioner (se även Schwartzman 1989, Boden 1994:84). I denna artikel behandlas s.k. formella möten. Formella möten har ett officiellt mandat baserat på lagstiftning eller överenskommelse, de hålls regelbundet och de har utnämnda mötesaktörer med institutionella roller (ordförande, sekreterare, föredragande, utsedda deltagare). Ett formellt möte planeras på förhand och följer en föredragningslista, mötesdokumentationen kan skickas till deltagarna på förhand och besluten dokumenteras i ett protokoll (se t.ex. Asmuss & Svennevig 2009, Angouri & Marra 2010:619). Strukturellt består ett formellt möte av förarbete (planering av föredragningslista, praktiska arrangemang), själva mötet (inledning, ärendebehandling, avslutning) och efterarbete (upprättande och justering av protokoll, uppföljning) (se Bargiela-Chappini & Harris 1997, Koskela & Pilke 2016).

Även om vi inte tillämpar samtalsanalys som metod i vår undersökning, utgör det samtalsanalytiska sättet att se på institutioner en central utgångspunkt för vår studie. Formella möten med viss på förhand bestämd rollfördelning och fastställda verksamhetsätt är forum där institutioner skapas och upprätthålls genom talat språk. Vi har därför valt att utgå från Heritages (1984:290) definition som tar fasta på interaktionen mellan deltagarna:

Meetings can thus be seen as the sites where organizations and institutions are actually made alive, locally constituted through talk-in-interaction, in brief 'talked into being'.

På de möten som vi är intresserade av sker detta tvåspråkigt utgående från de roller som mötesdeltagarna har. Som ett forum för representativ demokrati ansvarar kommunfullmäktige för både verksamhet och ekonomi i kommunen. I egenskap av det högsta beslutande organet i kommunen fattar fullmäktige också beslut i alla lagstadgade ärenden i kommunen. (Kommunallag 365/1995, 13 §)

Kommunikationen i möteskontexten kan definieras som professionell kommunikation. Betecknande för professionell kommunikation är att de som kommunicerar har som mål att utföra en uppgift av professionell karaktär. Centrala kriterier för väl fungerande professionell kommunikation är ekonomi, precision och effektivitet (Koskela & Pilke 2016, se även Engberg 1998). Kommunikationen får enligt dessa kriterier inte ta för lång tid (ekonomi), det som sägs ska vara relevant i sammanhanget (precision) och det språkliga uttrycket ska vara exakt (effektivitet). Beslutanderätten i fullmäktige utövas i en möteskontext som bör motsvara kraven på formalitet och fungerande professionell kommunikation. I kommunikationen ingår vanligen också fatiska drag som främjar interpersonella relationer och en god atmosfär i mötesgemenskapen (Schnurr 2013:9). De tvåspråkiga fullmäktigemötena bildar således en mångfasetterad ansvarsfylld kontext som ytterligare påverkas av växelverkan mellan två språk och tillgång till simultantolkning mellan svenska och finska under mötena.

2. Syfte, material och metod

I denna artikel intresserar vi oss för vad som kännetecknar och styr språkbrukarnas språkval och hur de upplever den tvåspråkiga fullmäktigekontexten som verksamhet. Syftet med studien är att utforska samspelet mellan finska och svenska i den tvåspråkiga möteskontexten. Fokus för studien läggs på av vem, hur och varför svenska respektive finska används under fullmäktigemöten i Vasa stadsfullmäktige.

Med språkval avses i denna studie att personer väljer att tala finska respektive svenska eller båda dessa språk i möteskontexten. Enligt Grosjean (1982:144) kan två- eller flerspråkiga personer i en talsituation välja ett av sina språk som basspråk för kommunikationen och vilket basspråk som väljs kan variera i olika situationer. Tack vare möjligheten att utnyttja simultantolkning har mötesaktörerna i vår studie en reell möjlighet till språkval, eftersom förståelsen garanteras genom tolkningen. Det som intresserar oss i denna kontext där båda språken ska vara jämställda enligt lagstiftningen och

stadens styrdokument är talarens val att säga allt på *ett* språk, *något* på det andra språket eller allt på *två* språk. Detta illustreras i figur 1.

Figur 1. Talarens språkval i möteskontexten

Pilen illustrerar ett kontinuum från att agera helt på ett språk till att konsekvent agera på två språk i möteskontexten. Allt på ett språk kan förekomma som ett medvetet val mellan språken eller utgående från att talaren kan uttrycka sig flytande bara på ett språk. Något på det andra språket kan innebära inslag av eller längre sekvenser på det andra språket. Allt på två språk innebär enligt den här indelningen upprepning av samma innehåll på det andra språket. (Jfr Holz-Mänttari 1984, Koskela, Koskinen & Pilke u.u.)

Materialet för studien utgörs av en elektronisk enkät till ledamöterna och ersättarna i Vasa stadsfullmäktige och videoinspelningar från fullmäktiges möten. Enkäten innehöll bakgrundsfrågor om ledamoten, frågor om ledamotens språkkunskaper och språkliga agerande i möteskontexten samt åsikter om bruket av två språk under fullmäktigemötena. Enkäten som sändes ut i september 2011 besvarades av 20 av de ordinarie 51 ledamöterna och av 3 ersättare.

Utgående från inspelningar från fullmäktigemöten görs en analys av hur den tvåspråkiga praxisen realiseras i stadsfullmäktige. Det inspelade materialet från stadsfullmäktiges möten består av dvd-inspelningar av de direkt-sändningar från stadsfullmäktigemötena som gjordes för lokaltelevisionen från januari 2010 till augusti 2011. Inspelningarna är från 16 möten och omfattar totalt över 50 timmar inspelat material. För denna studie har representativa sampel av materialet använts. I samband med redovisningen av analysen presenteras det material studien är baserad på.

Såväl enkätmaterialiet som det inspelade materialet ger underlag för både kvantitativa och kvalitativa analyser. Den kvantitativa analysen av de frågor i enkäterna som har svarsalternativ möjliggör jämförelser med utgångspunkt i olika bakgrundsvariabler. Genom enkätens öppna frågor görs en kvalitativ analys av informanternas uppfattningar om bruket av två språk under mötena. Det inspelade materialet används för kvantitativa analyser av i vilken omfattning olika aktörer använder finska respektive svenska och för kvalitativa analyser av hur de använder språken.

I det följande redogör vi för vilka uttryck det enspråkiga och tvåspråkiga agerandet tar sig genom språkval under de tvåspråkiga fullmäktigemötena. Vi beskriver genom analys av inspelat material (avsnitt 3) och enkätsvar (avsnitt 4) hur och varför fullmäktigledamöter, mötesordförande och tjänstemän talar finska respektive svenska under mötena.

3. Språkval – enspråkigt och tvåspråkigt agerande

Två- eller flerspråkiga personer väljer enligt Grosjean (1982:52, 136 f.) baspråk för den aktuella kommunikationen utgående från fyra sociolingvistiska huvudfaktorer. Den första faktorn utgör *kommunikationens deltagare* med exempelvis en viss språkbehärskning och språklig preferens. Den andra faktorn är *situationen* som består av bland annat omgivning, domän och aktivitet. Den tredje faktorn utgörs av *innehållet* i samtalet (topik) och styrs av samtalsämnen med olika typer av ordförråd. Den sista faktorn är *interaktionens funktion* i form av språkliga rutiner såsom frågor, hälsningsfraser eller befallningar. I den fjärde faktorn ingår också att man genom språkval kan innesluta eller utestänga någon. (Grosjean 1982:52, 136 f.) Till skillnad från flerspråkiga vardagliga samtal där talarna trots språkväxlingens olika funktioner kan verka ”fritt ösa ur olika språk” (Henricson 2015:128) följer språkväxlingen på formella möten vissa situationsbundna mönster och de olika språken hålls isär. Detta gör att kodväxling i form av enstaka ord är sällsynt och språkanvändningen kan beskrivas utifrån de tre kriterierna för fackspråklig kommunikation; ekonomi, precision och effektivitet (Pilke & Vik-Tuovinen 2012, Koskela & Pilke 2016, Vik 2016).

Tvåspråkigheten under fullmäktigemötena tar sig uttryck i att mötesdeltagarna i sina mötesinlägg talar antingen finska, svenska eller båda språken. Vi har analyserat inspelat material för att få en helhetsbild av i vilken mån olika mötesaktörer använder respektive språk. Först behandlas fördelningen mellan språken genom att ledamöternas, ordförandens och tjänstemännens användning av språken presenteras separat. Fokus i analysen ligger på antalet inlägg som görs på svenska, finska eller på båda språken. Sedan diskuteras utgående från språkfördelningen under ett möte hur den tidsmässiga fördelningen mellan språken kan se ut. I den delstudien beaktas både antalet inlägg och hur långa inläggen är.

3.1 Mötesaktörernas språkliga agerande

Som material för den första delstudien, mötesaktörernas bruk av finska och svenska, används fyra inspelade möten. Materialet för delstudien har valts slumpmässigt bland de 16 inspelade mötena. Fyra möten uppskattades ge en tillräcklig bild av hur möten på två språk utformas i Vasa stadsfullmäktige. Av de fyra möten som ingår i den första delstudien hölls tre under år 2010 och ett i början av 2011. De analyserade mötena var till sin längd 2,5–4,5 timmar. Sammanlagt analyseras drygt 11 timmar inspelade mötesförhandlingar.

Den andra delstudien om språklig variation görs utgående från ett möte. Också i denna analys särskiljs inlägg av ledamöterna, ordföranden och tjänstemännen för att illustrera det mångsidiga språkmönster som uppstår. Det undersökta mötet hölls 21.3.2011 och det pågick drygt 2,5 timmar.

3.1.1 Ledamöternas agerande

Ledamöternas bruk av finska och svenska under de undersökta mötena presenteras genom en översikt över antalet en- och tvåspråkiga inlägg av ledamöterna. Därefter diskuteras mera i detalj språkbruket hos de ledamöter som använder båda språken under mötena. Tabell 1 presenterar antalet inlägg totalt per språk samt inläggens procentuella andel under mötet.

Tabell 1. Ledamöternas bruk av finska, svenska och båda språken i inlägg under fyra fullmäktigemöten

Mötesdatum	Inlägg på finska	Inlägg på svenska	Tvåspråkiga inlägg	Totalt antal inlägg
22.3.2010	45 (88 %)	4 (8 %)	2 (4 %)	51
16.8.2010	51 (80 %)	7 (11 %)	6 (9 %)	64
06.9.2010	40 (80 %)	5 (10 %)	5 (10 %)	50
21.2.2011	45 (83 %)	4 (7 %)	5 (9 %)	54
Totalt	181 (83 %)	20 (9 %)	18 (8 %)	219

Trots att mötena till sin längd varierar, är det totala antalet inlägg gjorda av ledamöterna under vart och ett av de fyra analyserade mötena relativt jämnt, 50–64 inlägg. Likaså är fördelningen mellan inlägg på finska, inlägg på svenska och tvåspråkiga inlägg ganska likartad under de fyra mötena. De finska inläggen står för 80–88 procent, andelen inlägg på svenska är 7–11 procent och andelen tvåspråkiga inlägg 4–10 procent.

De 18 inlägg som är tvåspråkiga är i detta material huvudsakligen inlägg med ungefär samma innehåll på finska och svenska. Ledamöterna väljer alltså trots tillgång till simultantolkning att helt eller delvis upprepa på det andra språket det som de redan sagt (jfr avsnitt 4.2.1, där detta kommenteras av informanterna). I tabell 2 anges antalet inlägg på finska, på svenska respektive antalet inlägg gjorda av ledamöter som använder båda språken (N=9). Ledamöterna anges med bokstäverna A–I.

Tabell 2. Fördelningen mellan enspråkiga och tvåspråkiga inlägg (ledamöter)

Ledamot	Inlägg på finska	Inlägg på svenska	Tvåspråkiga inlägg	Totalt
A	1 (11 %)	6 (66 %)	2 (22 %)	9
B	1 (14 %)	-	6 (86 %)	7
C	-	2 (40 %)	3 (60 %)	5
D	-	3 (60 %)	2 (40 %)	5
E	5 (83 %)	-	1 (17 %)	6
F	2 (40 %)	-	3 (60 %)	5
G	-	-	1 (100 %)	1
H	1 (50 %)	1 (50 %)	-	2
I	1 (33 %)	2 (67 %)	-	3
Totalt	11 (26 %)	14 (33 %)	18 (42 %)	43

Sju ledamöter står för de 18 tvåspråkiga inläggen under de analyserade mötena. Enligt forskarnas bedömning har sex av dem svenska som modersmål och en finska (informant E).¹ Förutom de tvåspråkiga inläggen har dessa ledamöter alla också enspråkiga inlägg. I materialet finns också två ledamöter som talar både finska och svenska, men i separata inlägg.

Bruket av finska och svenska uppvisar en individuell variation. Bara ledamot A använder sig av alla tre möjliga varianter, inlägg på finska, inlägg på svenska och tvåspråkiga inlägg. Fem ledamöter, B, C, D, E och F använder ett språk eller gör tvåspråkiga inlägg. Ledamot B har mest tvåspråkiga inlägg, men också ett inlägg på bara finska, medan E huvudsakligen har mest finskspråkiga och ett inlägg på två språk. Ledamot G har bara ett inlägg och det är tvåspråkigt. Ledamöterna H och I talar antingen finska eller svenska, men i separata inlägg. En jämförelse mellan presumtivt modersmål och konstaterad partitillhörighet visar att dessa verkar ha en viss inverkan på valet

¹ Enkätmaterialen är anonymt och kan inte användas för fastställande av enskilda ledamöters modersmål, varför bedömningen baseras på forskarnas kännedom.

av språk. Åtta av de nio som står för de tvåspråkiga mötesinläggen eller talar finska och svenska i separata inlägg bedöms ha svenska som modersmål. Av de informanter som uttrycker sig på båda språken företräder sex Svenska folkpartiet, men också tre andra partier är representerade.

För att ytterligare klargöra bilden av hur ledamöter med svenska som modersmål agerar språkligt under mötena kan jämförelse göras med hur de övriga informanterna som av forskarna bedöms ha svenska som modersmål agerar. Såsom tabell 1 visar är de flesta inläggen enspråkiga. Utöver de ledamöter som har inlägg på både finska och svenska som redovisats ovan i tabell 2 är det fyra svenskspråkiga ledamöter som under mötena gör inlägg på svenska. Två av dem står för två inlägg och två för ett. Ingen ledamot med svenska som modersmål uttryckte sig bara på finska under de undersökta mötena. Under mötena talar alltså åtta ledamöter med svenska som modersmål både finska och svenska, medan fyra ledamöter talar bara svenska. Ledamöter med svenska som modersmål uttrycker sig således antingen omväxlande på svenska och finska i samma inlägg, separat på svenska och finska i olika inlägg eller genomgående på svenska. De ledamöter som har finska som modersmål gör i allmänhet sina inlägg på finska.

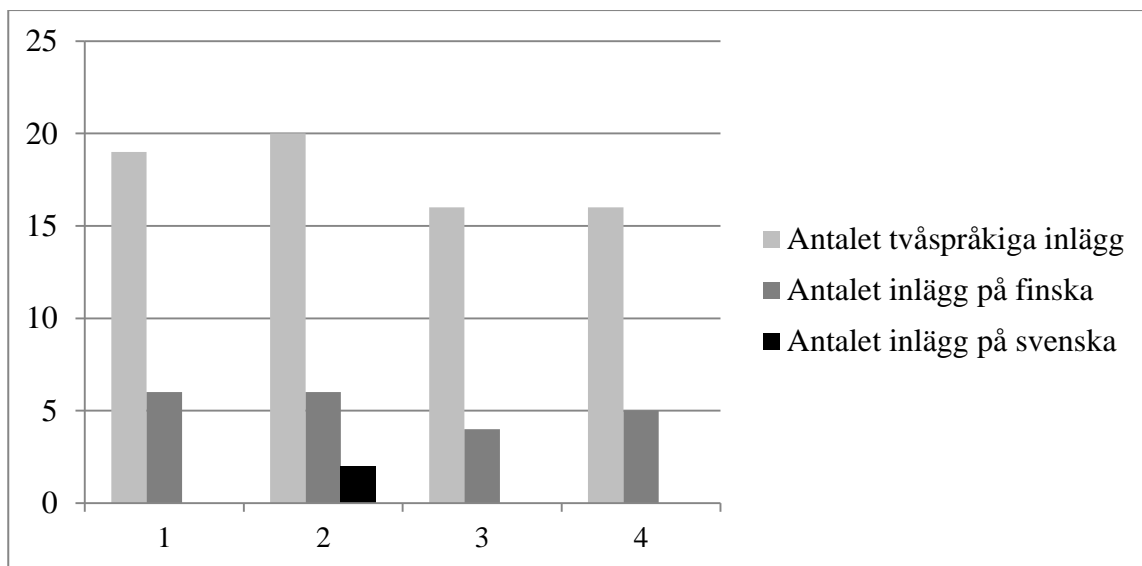
3.1.2 Ordförandens agerande

Ordförandens uppgift är att leda behandlingen av ärenden på båda språken (se avsnitt 4.1). Under alla de undersökta mötena är det samma person som är ordförande. Vi har analyserat antalet inlägg som ordföranden gör på båda språken samt bara på finska eller bara på svenska.

I analysen har det som ordföranden säger innan någon annan person tar över definierats som ett inlägg. Detta innebär att ett inlägg som kategoriseras som tvåspråkigt kan gälla flera efter varandra följande paragrafer som behandlas av fullmäktige utan diskussion. Ordföranden växlar då språk flera gånger under det tvåspråkiga inlägget. Under fullmäktigemötet 21.2.2011 förekommer exempelvis ett inlägg där ordföranden växlar språk över 80 gånger. Inlägget avslutar behandlingen av en paragraf, dessutom behandlas två hela paragrafer och en ny paragraf inleds. Exempel 1 illustrerar hur ordföranden växlar mellan finska och svenska när han avslutar behandlingen av en paragraf och inleder följande. De fraser som anger ett visst skede av behandlingen sägs först på finska och sedan på svenska.

- (1) Keskustelu on päättynyt. Diskussionen är slut. Todetaan. Konstateras. Päätösesitys hyväksytään. Beslutsförslaget godkänns. Hyväksytään. Godkänns. Sitten kolmekymmentäseitsemän pykälä. Paragrafen trettisju. Keskustelu alkaa. Diskussionen börjar.

Figur 2 illustrerar hur många gånger ordföranden uttrycker sig på finska och svenska under de fyra undersökta mötena, vilka anges med siffrorna 1–4. Staplarna anger antalet tvåspråkiga inlägg samt enspråkiga inlägg på finska eller på svenska. När ordföranden ger ordet till följande talare tilltalas vanligen svenskspråkiga ledamöter på svenska och finskspråkiga på finska genom att ordförande säger *fullmäktig* eller *valtuutettu* på personens modersmål och personens efternamn. Tilltal av denna typ har inte inkluderats i figuren, eftersom de styrs av vilka som ber om ordet. Antalet dylika tilltal per möte kan uppgå till ett femtiotal, medan ordförandens övriga inlägg under de undersökta mötena till antalet ligger mellan 19 och 28.

Figur 2. Översikt över ordförandens tvåspråkiga inlägg samt inlägg på finska respektive svenska under fyra möten

Under vart och ett av de fyra undersökta mötena har ordföranden 16–20 tvåspråkiga inlägg, vilket är ungefär 3/4 av ordförandens totala antal inlägg. Här bör man ändå notera att de tvåspråkiga inläggen kan pågå i flera minuter medan de enspråkiga oftast är korta och till sitt innehåll och sin funktion annorlunda (se exempel 2). Fördelningen enligt mängden en- och tvåspråkiga inlägg anger således inte hur lång tid ordföranden talar finska respektive svenska under mötena. Ordföranden inleder normalt sina tvåspråkiga inlägg på finska (jfr exempel 1). I det undersökta materialet inledde ordföranden bara en gång ett tvåspråkigt inlägg på svenska.

Under varje möte gör ordföranden några enspråkiga inlägg, oftare på finska än på svenska (se figur 2). De enspråkiga inläggen anknyter vanligen till något som försiggår i mötessalen, t.ex. konstaterande att en ledamot har anlant och hans ersättare har avlägsnat sig från mötet. Exempel 2 illustrerar

ett inlägg av den typ som kategoriserats som enspråkigt finskt. Vår översättning till svenska anges inom parentes i samband med exemplen.

- (2) Valtuutettu NN päättää tämän pitkän keskustelun. (*Ledamot NN avslutar denna långa diskussion.*)

I exempel 2 ger ordföranden ordet till följande talare med *valtuutettu NN* (ledamot NN), men byter sedan tonfall och fortsätter med en kommentar, varför detta inte kategoriserats som tilltal, utan som ett enspråkigt inlägg. Ett annat exempel på ett enspråkigt inlägg är den disciplinära uppmaningen *Hiljaisuutta!* (Tystnad!) till ledamöter som hörbart diskuterar sinsemellan medan en ledamot talar i talarstolen. De enspråkiga inläggen verkar i viss mån ha en specifik mottagare eller mottagargrupp som påverkar vilket språk ordföranden använder, medan de tvåspråkiga inläggen riktas till hela fullmäktige. Utifrån vår analys av språkbruket under fyra möten är ordföranden konsekvent i val av språk.

3.1.3 Tjänstemännens agerande

De tjänstemän som deltar i mötena kan medverka i egenskap av föredragande eller sakkunniga. Fram till slutet av 2010 hade Vasa stad en stadsdirektör och två biträdande stadsdirektörer med olika ansvarsområden. År 2011 ersattes de två biträdande stadsdirektörerna genom en organisationsreform av tre sektorchefer. Utöver dessa kan ansvariga direktörer för olika områden, såsom ekonomi eller personalfrågor, delta i fullmäktigemötena när ärenden som berör deras ansvarsområde behandlas.

Sju tjänstemän gör inlägg under de fyra undersökta mötena. I tabell 3 ges en översikt över hur tjänstemännen använder finska, svenska eller båda språken. Tjänstemännen har angetts med bokstäverna A–G. Vissa av tjänstemännen uttalar sig bara en eller ett par gånger under de undersökta mötena, medan andra har flera anföranden. De tjänstemän som gör tvåspråkiga inlägg växlar språk 1–5 gånger i sina inlägg och detta sker huvudsakligen genom att de säger allt på två språk (se figur 1). Ungefär hälften av de tvåspråkiga inläggen (tjänsteman B fem gånger och D en gång) innehåller bara en språkväxling. Av tjänstemännens totalt 25 inlägg är drygt 60 procent tvåspråkiga.

Tabell 3. Fördelningen mellan enspråkiga och tvåspråkiga inlägg (tjänstemän)

Tjänsteman	Inlägg på finska	Inlägg på svenska	Tvåspråkiga inlägg	Totalt
A	-	-	1 (100 %)	1
B	-	-	3 (100 %)	3
C	-	-	1 (100 %)	1
D	1 (12 %)	-	7 (88 %)	8
E	3 (43 %)	-	4 (57 %)	7
F	3 (100 %)	-	-	3
G	2 (100 %)	-	-	2
Totalt	9 (36 %)	-	16 (64 %)	25

Av sju tjänstemän är det tre som använder både finska och svenska i alla sina inlägg, A, B och C. D och E talar antingen bara finska eller både finska och svenska i sina inlägg, medan F och G genomgående använder finska. De tjänstemän som gör tvåspråkiga inlägg inleder på finska med det undantaget att D inleder ett inlägg på svenska. Då hänvisas i början av inlägget till en ledamot som tidigare på svenska har omtalat det ärende som D kommenterar. Ingen har något inlägg bara på svenska. Några tjänstemän har under de undersökta mötena bara enstaka inlägg och det är därför möjligt att analysen inte ger en allmängiltig bild av tjänstemännens individuella bruk av språken.

Med stöd av språkkunskapskraven för högre tjänstemän inom Vasa stad torde alla de tjänstemän som uttalat sig under de undersökta mötena ha god förmåga att använda det andra inhemska språket i tal (se avsnitt 4.1). Av tradition har tjänstemännen i Vasa talat båda språken på fullmäktigemöten, men möjligen är alla nuvarande tjänstemän inte införstådda med denna praxis (jfr Höglund 1992, Vik 2016:56 f).

3.2 Språklig variation under ett möte

Den andra delstudien om språkval görs utgående från inspelningen från ett möte. Under mötet gjordes sammanlagt 104 inlägg. Av dessa står ordföranden för 31, ledamöterna för 71 och tjänstemännen för två.

Ordföranden har under mötet huvudsakligen tvåspråkiga inlägg, 23 av totalt 31, vilket utgör 74 procent av inläggen. Bara ett av ordförandens inlägg är enbart på svenska, medan sju är enbart på finska. Exempel 3 illustrerar hur ordföranden konsekvent använder både finska och svenska och säger

samma sak på båda språken när han leder ordet. I exemplet ingår bara början av inlägget.

- (3) Ja kohta yksi. Punkt ett. Myönnetään virkavapaata. Beviljas tjänstledighet. On myönnetty. Har beviljats. Kohta kaksi. Punkt två ...

Förutom att ordföranden är konsekvent i sitt bruk av båda språken är han också konsekvent i fråga om i vilken ordning han använder språken. Något egentligt tecken på vilket språk som är basspråk kan inte noteras, men han inleder på stadens majoritetsspråk finska.

Fullmäktigledamöterna har inlägg som representerar hela spektret av möjliga språkval. De enspråkigt svenska inläggen är nio, likaså de tvåspråkiga inläggen. De flesta, och även de längsta, inläggen är på finska. Eftersom de tvåspråkiga inläggen kan innebära att olika saker sägs på finska respektive på svenska eller att talaren ger en sammanfattning på det andra språket, behöver de tvåspråkiga inläggen inte nödvändigtvis vara långa. I exempel 4 presenteras utdrag ur ett tvåspråkigt inlägg där ledamoten fortsätter på samma tema efter byte av språk, men bara delvis upprepar det tidigare sagda för att sedan övergå till att belysa en ny aspekt på finska.

- (4) Herr ordförande, bästa fullmäktige. Att göra motioner i fullmäktige är ju en lagstadgad rätt som ingen kan ta ifrån fullmäktige och det här ingår i lagen, det är en laglig rätt, men ett faktum är då man ser på effektiiviteten på dom här och svarena på dom här motionerna, så nitti procent leder praktiskt taget ingenstans. Kyllä mä oon sitä mieltä että yhdeksäkymmentä prosenttia. Tosin tänään on keskusteltu vilkkaasti kahdesta aloitteesta, se on hyvä. Mutta yleensä, jos katsoo, niin yhdeksänkymmentä prosenttia, nehän ei johda mihinkään. Tositärkeitä asioita asianomaiselle, joka on jättänyt, mutta kun katsoo, missä kaikkialla nämä aloitteet kiertävät, niin mun täytyy kysyä, että, tosiaan kysyä, että onks tää tarkoituksenmukaista. Laadusta mä en sano mitään, mutta kyllä mä nyt ihmettelen, että pitää tehdä aloitteita esimerkiksi, että lamput on sammutettava silloin, kun on valoisaa ... *(Nog anser jag att nitti procent. I dag har man visserligen livligt diskuterat två motioner, det är bra. Men i allmänhet om man ser på det, så nitti procent leder inte till något. Verkligen viktiga saker för den det gäller, som har gjort [motionen], men om man ser på alla de ställen de här motionerna cirkulerar, så måste jag nog fråga, verkligen fråga om det här är ändamålsenligt. Om kvaliteten säger jag ingenting, men nog förundrar jag mig över att man måste lämna motioner om till exempel att lamporna ska släckas när det är ljust ...)*

Det är värt att notera att flera enspråkiga inlägg är längre än de tvåspråkiga inläggen under mötet. Det att en ledamot använder båda språken behöver alltså inte innebära att mötet tar längre tid. De längsta inläggen under mötet är två inlägg på finska som båda är ungefär sju minuter långa, medan det längsta tvåspråkiga inlägget är fyra minuter.

Under mötet förekom bara två inlägg av tjänstemän. Båda dessa var på finska. Detta avviker från tjänstemännens bruk av de båda språken under de fyra möten som redovisats i avsnitt 3.1.3 ovan (jfr tabell 3), och beskriver samtidigt hur det kan förekomma variation i fråga om hur mycket och på vilket språk olika mötesaktörer deltar i diskussionen under olika möten.

Analysen visar att mötena tidsmässigt domineras av ledamöternas inlägg. De sammanlagt 18 inläggen som är svensk- eller tvåspråkiga utgör 25 procent av ledamöternas inlägg. När de till sin längd också ligger nära genomsnittslängden för inläggen, kan man konstatera att detta möte med tanke på andelen svenska överraskande väl motsvarar språkförhållandena i staden år 2010 med 25 procent svenskspråkiga. En motsvarande överensstämmelse mellan fördelningen av språk under möten i relation till den region ett förtröendeorgan representerar har konstaterats av Pilke och Salminen (2013) i en undersökning av möten som hålls av landskapets samarbetsgrupp i Österbotten (MYR).

4. Språkval styrt av normer

Talarnas språkval kan i möteskontexten förväntas vara medvetna och påverkas av såväl fastställda normer som sociala normer. Koivisto (2008) skiljer mellan *lag* och *norm* och betonar att belöningen då man följer lagar och normer är att man accepteras i den grupp som omfattar dem och att både lagar och normer kan skilja ”oss” från ”dem” (se Foucault 2000). Den grundläggande skillnaden mellan lag och norm är enligt Allardt (1985:51) att brott mot lag leder till straff, medan brott mot norm leder till ogillande eller eventuellt hot om straff. De sociala normerna har enligt honom att göra med relationer mellan olika grupper inom gemenskapen. Allardt (1985:51) definierar sociala normer som beteenderegler som människor uppställer för varandra och vilkas efterlevnad de övervakar. De individuella normerna återspeglar hur en individ förhåller sig till andra individer. Lagerholm (2016:15–21) indelar normer i kodifierade och icke kodifierade. Kodifierade normer är antingen tvingande (lagar och spelregler) eller rekommenderade (rekommendationer, vägledningar, etikettsregler). De icke kodifierade normerna kan delas upp i medvetna och omedvetna och de uppfattas som det som är normalt, allmänt accepterat och sådant som har varit konvention under lång tid.

Vi delar in normerna i *fastställda* och *sociala normer*. De fastställda baseras på lagstiftning och styrdokument. De sociala normerna indelar vi i *konventionella* som formuleras av människor med erfarenhet i ämnet och i *individuella* som är baserade på individens uppfattning och medvetenhet (jfr

Koskela & Vik 2014). Skillnaden mellan konventionella normer och individuella normer ligger i att de senare är baserade på individuella val och att brott mot dem inte nödvändigtvis möter kritik av gruppen. De sociala normerna är subjektiva och aldrig helt enhetliga (jfr Lagerholm 2016:16).

I avsnitt 4.1 granskar vi utgående från fastställda normer huvudprinciperna för bruket av två språk i kommunala sammanhang generellt och specifikt under fullmäktigmöten i den tvåspråkiga kommunen Vasa. I avsnitt 4.2 diskuterar vi med stöd av informanternas enkätsvar sociala normer som styr valet av språk.

4.1 Fastställda normer

Medborgarnas rätt till eget språk² och egen kultur fastställs i Finlands grundlag. Landets finsk- och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhällsliga behov ska tillgodoses på lika grunder och alla ska ha möjlighet att få samhälllig service på det egna språket. (Finlands grundlag 731/1999, 17 §, 122 §.) I tvåspråkiga kommuner ska i kommunens förvaltningsstadga ingå bestämmelser om hur invånare som hör till olika språkgrupper erbjuds jämlik service i kommunen (Kommunallag 365/1995, 50 §). Medlemmar i en tvåspråkig kommuns organ har rätt att använda finska eller svenska under möten. Språklagen anger att fullmäktiges möteskallelser och protokoll i tvåspråkiga kommuner ska skrivas på finska och svenska. Dessutom nämns att om någon medlem inte förstår ett muntligt yttrande, ska det på begäran återges i korthet. (Språklag 423/2003, 28 §, 29 §)

I förvaltningsstadgan för Vasa stad (1995/2007, 16 §) konstateras att språkbruket i fullmäktiges sammanträdeskallelse och protokoll ska följa språklagen. Vasa stads arbetsordning för fullmäktige (1995/2012, 9 §) anger att fullmäktiges föredragningslista uppgörs på både finska och svenska. Arbetsordningen för stadsfullmäktige innehåller inga bestämmelser om vilket eller vilka språk tjänstemännen ska tala under mötena, men förvaltningsstadgan för Vasa stad (Vasa stad 1995/2007) anger i 21–22 § att personer i ledande ställning ska ha god förmåga att i tal och skrift använda finska och svenska.

I Vasa leds fullmäktigemötena av ordföranden på två språk. I Vasa stadsfullmäktige har det varit brukligt att tjänstemännen talat båda språken i sina inlägg och att de i huvudsak upprepat samma innehåll på båda språken (jfr Höglund 1992:22–23, 60–61). Fullmäktigeledamöterna i Vasa kan tala finska eller svenska i sina mötesinlägg och deras inlägg simultantolkas till det andra språket. Ordföranden leder mötet på både finska och svenska och

² Angående *eget språk* och motsvarande termer se Pilke och Nyström (u.u.).

behöver därför inte tolkas. Tjänstemännen förväntas använda både finska och svenska och deras inlägg tolkas därför vanligen inte heller. Språklagens påbud att ett muntligt yttrande vid behov ska återges i korthet behöver således inte tillämpas tack vare tolkningen och mötesaktörernas tvåspråkiga agerande.

4.2 Sociala normer

I enkätsvaren återspeglas sociala normer då informanterna anger vad de anser är bra och dåligt med bruket av två språk under fullmäktigemötena och när de klargör hur de själva använder finska respektive svenska. Sociala normer som berör bruket av två språk uttrycks i svar på öppna frågor i enkäten. När de åsikter som återspeglas berör en grupp av människor, hänför vi dem till konventionella normer (4.2.1). När åsikterna är baserade på informanternas personliga uppfattningar och preferenser i fråga om språkval, kategoriseras detta som individuella normer (4.2.2).

4.2.1 Konventionella normer

Bland de konventionella normer som får stöd genom flera enkätsvar finns normen att ledamöterna ska tala sitt modersmål. När någon bryter mot den normen orsakar det missnöje, vilket illustreras av exempel 5 och 6, där informanterna anger vad de uppfattar som dåligt i den tvåspråkiga mötespraxisen.

- (5) Att svenskar inte är konsekventa i sitt svenska språkbruk.
- (6) Että kaikki eivät käytä omaa äidinkieltään. (*Att alla inte använder sitt eget modersmål.*)

Informanterna är inte helt nöjda med tjänstemännens bruk av svenska och finska. Det finns både sådana som tycker att tjänstemännen borde säga allt på båda språken och sådana som tycker att det räcker med att tjänstemännen talar det ena språket, vilket illustreras av exempel 7 och 8.

- (7) De finskspråkiga tjänstemännen som inte ids tala svenska.
- (8) Saman asian turha toisto toisella kielellä, koska on tulkkaus. Erityisesti virkamiehiä simputetaan toistamisvaatimuksilla turhaan. (*Onödig upprepning på det andra språket, eftersom man har tolkning. Speciellt tjänstemännen trakasseras ofta i onödan med krav på upprepning.*)

Den första meningen i exempel 8 torde också gälla ledamöter. I flera enkät-svar betonas att ledamöterna ska förlita sig på tolkningen och inte själva upprepa samma sak på det andra språket. Om de inte gör det, kan det orsaka ogillande (se exempel 9).

- (9) Jotkut puhuvat suomeksi ja ruotsiksi, riittää kunhan puhuu toista koska meillä on tulkkaus. (*Vissa talar finska och svenska, det räcker att tala det ena eftersom vi har tolkning.*)

Normen som framträder är att olika mötesaktörer ska veta vilket eller vilka språk de ska tala i sina roller. Informanterna accepterar också att samma ledamot talar båda språken, men då ska det inte vara fråga om upprepning av samma innehåll, utan talaren kan byta språk under inlägget utan att upprepa det redan sagda. Informanterna är däremot införstådda med att ordföranden använder båda språken och upprepar de formella mötesfraserna på det andra språket (jfr de sociolingvistiska faktorerna situation och interaktionens funktion, Grosjean 1982).

Inställningen är ofta positiv till bruket av två språk i möteskontexten och ledamöternas möjlighet att själva välja vilket språk de uttrycker sig på. I exempel 10 och 11 illustreras också den gemenskap och förståelse som finns mellan de båda språkgrupperna.

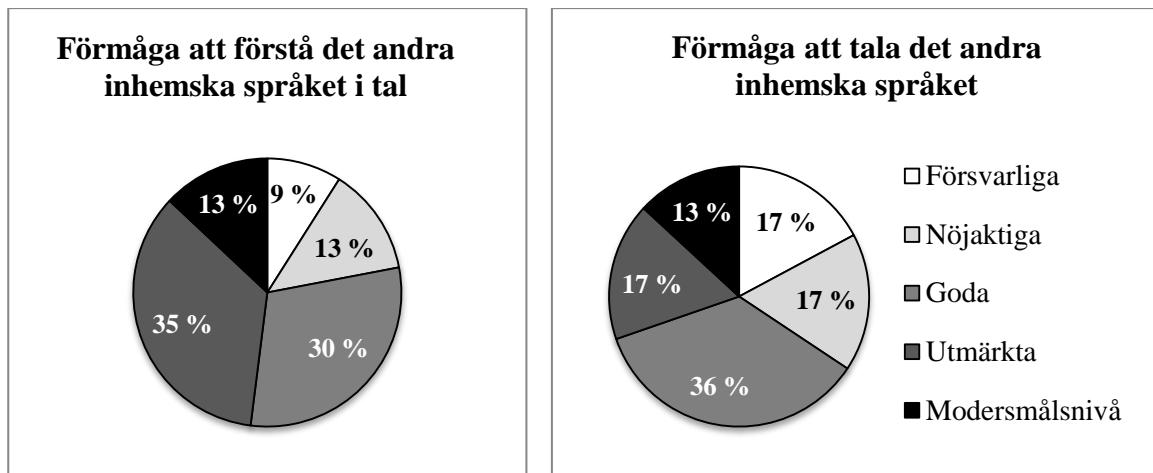
- (10) Rikedomen att språkkulturerna möts i ett naturligt samspel, det är fantastiskt att vi kan använda vårt eget modersmål och att vi förstår varandra – mer sådant, Vasa kan vara en bra förebild!
- (11) Että voidaan varmistaa, että suomenkieliset ymmärtävät ruotsinkielellä esitetyn. (*Att man kan säkerställa att finskspråkiga förstår det som framförts på svenska.*)

I kommentarerna om tvåspråkig mötespraxis framförs enstaka önskemål om att alla alltid ska tala sitt modersmål eller att alla ska tala finska, men de flesta har inget emot tvåspråkig mötespraxis med tillgång till tolkning. Enligt en sluten fråga i enkäten instämmer 78 procent av informanterna i påståendet att bruket av både finska och svenska på fullmäktigemötena fungerar bra. Normen som återspeglas är således att de flesta informanter accepterar den tvåspråkiga mötespraxisen, men att det är angeläget att olika mötesaktörer känner till *hur* språken ska användas. Det finns både informanter som är missnöjda och sådana som är nöjda med den tvåspråkiga mötespraxisen. Kommentarerna gäller allt från det att en informant anser att man betonar språket för mycket och att alla kunde övergå till att tala finska till det att det är fantastiskt att alla kan använda sitt modersmål och förstå varandra.

4.2.2 Individuella normer

För att en person ska ha en reell möjlighet att välja ett tvåspråkigt agerande i möteskontexten förutsätts att språkkunskaperna i det andra inhemska språket medger detta. När så är fallet, kan personen enligt individuella normer avgöra vilketdera språket som används i olika situationer. Bland fullmäktig-ledamöterna finns både sådana som har bra språkkunskaper i det andra inhemska språket och sådana som inte behärskar det andra språket speciellt bra.

Informanterna ombads i enkäten uppskatta sina egna kunskaper i det andra inhemska språket. De fick på en skala från *behärskar inte alls* till *behärskar på modersmålsnivå* bedöma sin förmåga att förstå det andra inhemska språket när det talas och sin förmåga att själva tala. I figur 3 presenteras informanternas uppskattningar.

Figur 3. Informanternas uppskattning av sin förmåga att förstå det andra inhemska språket i tal och att tala det andra inhemska språket

Figur 3 visar att majoriteten av informanterna angav minst god förmåga att förstå och själva tala det andra inhemska språket. Den egna förmågan att tala bedöms i genomsnitt av informanterna som något sämre än förmågan att förstå det andra inhemska språket i tal. Inga informanter anger att de inte alls skulle förstå eller kunna tala det andra inhemska språket, men det är värt att notera att ca 1/3 av informanterna anger att den egna förmågan att tala det andra inhemska språket ligger på nivån nöjaktiga eller försvarliga. En jämförelse mellan angett modersmål visar att informanterna med svenska som modersmål bedömer sin förmåga att förstå och tala det andra inhemska språket som något bättre än informanterna med finska som modersmål. (Se Vik 2016.)

De informanter som har tillräckligt språkkunskaper för att kunna kommunicera på båda språken, gör språkval i både formella och informella situationer. Av informanterna anger 64 procent att de använder finska i sina inlägg under mötena, 23 procent att de använder svenska och 14 procent att de använder både finska och svenska. I informella sammanhang, såsom kaffe-pauser och före eller efter det formella mötet, anger sig 45 procent tala bara finska och 55 procent både finska och svenska. Av informanterna anger 32 procent att de alltid, ofta eller ibland lyssnar till tolkningen, vilket kan jämföras med att 22 procent uppskattar sin förmåga att förstå det andra inhemska språken med omdömena försvarliga eller nöjaktiga.

Informanterna kunde i enkäten ange när de talar finska respektive svenska under mötena. I svaren betonas att modersmålet används för att det är det språk man kan uttrycka sig bäst på eller det språk man vill tala. Speciellt gäller detta formella inlägg. Detta illustreras av exempel 12 och 13.

- (12) Puhun suomea lähes aina, koska se on äidinkieleni ja pystyn siten ilmaise-maan itseäni paremmin. (*Jag talar nästan alltid finska, för det är mitt moders-mål och jag kan därför uttrycka mig själv bättre.*)
- (13) Under mötena talar jag svenska i talarstolen.

Vilket språk som väljs kan också ha politiska orsaker. En informant säger sig använda svenska när det är ändamålsenligt att framhålla språkprofilen, vilket hänger ihop med social identitet (jfr den sociolingvistiska språkvals-faktorn *deltagare*, Grosjean 1982). Enkätsvaren tyder på att valet att använda modersmålet i formella situationer är ett övervägt val. Också informanter som använder båda språken i inlägg motiverar varför. En som annars talar svenska anger sig tala finska om ärendet är så viktigt att nyanserna bör komma fram även på finska. En annan informant uppger sig tala båda språ-ken om det finns tid för det, men påpekar att inlägget inleds på modersmålet.

Speciellt i informella samtal förekommer det att man väljer språk enligt den andra parten och talar den andra partens modersmål i stället för det egna (exempel 14) eller att man svarar på det språk man blivit tilltalad på (exem-pel 15). Det finns emellertid också kommentarer som visar att man kan välja det andra språket också i formella sammanhang när man vänder sig till en större grupp (exempel 16).

- (14) Puhun ruotsia, kun keskustelukumppani preferoi sitä tai ei mielestään osaa suomea. (*Jag talar svenska när diskussionparten föredrar det eller inte tycker sig kunna finska.*)
- (15) Puhun ruotsia jos puhutaan minulle ruotsia. (*Jag talar svenska om andra talar svenska till mig.*)
- (16) Jag talar finska när jag vill göra mig förstådd också bland finskspråkiga.

De individuella normer som kan noteras är således att man i formella situationer talar det språk man behärskar bäst eller det som är det dominerande språket i den politiska grupp man representerar. Man kan också tala det andra språket, ifall det anses ändamålsenligt när man riktar sig till den andra språkgruppen. I informella situationer är språkvalet flexibelt, och den som har tillräckliga språkkunskaper kan anpassa sig till motparten. Detta gäller både informanter med finska och informanter med svenska som modersmål. Det som verkar vara utmärkande för individuella val av språk är att man talar det språk som gör kommunikationen effektivast eller enklast (se avsnitt 1 Inledning).

5. Slutdiskussion

I denna artikel har vi analyserat fullmäktigemöten i Vasa stadsfullmäktige som tvåspråkig mötespraxis. Våra resultat belyser hur finska och svenska används i ett politiskt tillsatt organ med tillgång till simultantolkning. Vi har med utgångspunkt i normer fokuserat på vad som kännetecknar och styr mötesaktörernas språkval och hur de upplever den tvåspråkiga möteskontexten. Analysen belyser av vem, hur och varför svenska respektive finska används under fullmäktigemötena samt hur ledamöter upplever bruket av två språk. Vår studie bidrar till att öka förståelsen av den språkliga praxis som kännetecknar ett tvåspråkigt organs formella möten. Tidigare forskning i fackspråkliga kontexter har huvudsakligen fokuserat på sociala normer i flerspråkiga företagskontexter (t.ex. Malkamäki & Herberts 2014, Kangas-harju, Piekkari & Sääntti 2010, Maclean 2006, Louhiala-Salminen, Charles & Kankaanranta 2005). Vår studie kännetecknas däremot av att både formella och sociala normer belyses med utgångspunkt i aktörernas agerande och deras uppfattning om eget och andras språkbruk i en formell möteskontext för kollektivt representativt beslutsfattande.

Utgående från analysen kan vi konstatera att de fastställda normerna i form av lagar och bestämmelser ger ramarna för bruket av två språk. Detta syns tydligast genom ordförandens konsekventa bruk av både finska och svenska. Förutsättningarna för att de andra mötesdeltagarna ska kunna använda ett eller båda språken är goda tack vare tillgång till tolkning för dem som behöver det. Vår analys av inspelat material visar att både finska och svenska används aktivt under fullmäktigemötena och enkätmaterialen pekar på att den tvåspråkiga mötespraxisen accepteras allmänt av fullmäktigeledamöterna. Det att två språk används enligt fastställda normer är således vedertagen praxis.

De sociala normerna, både konventionella och individuella, som framträder i vår analys har sin grund i en lång tvåspråkig tradition i Vasa. Enkät-materialet avspeglar både konventionella och individuella normer för hur språken används; att tala *ett* språk, säga *något* på det andra språket eller säga allt på *båda* språken i möteskontexten (se figur 1). I motsats till fastställda normer finns det i samband med sociala normer en tendens att ifrågasätta den rådande praxisen. Detta är något som är utmärkande för sociala normer, vilka alltid är subjektiva och aldrig helt enhetliga (jfr Lagerholm 2016:16). När vissa av tjänstemännen utgående från de sociolingvistiska faktorerna deltagare, situation och interaktionens funktion väljer att säga *allt på ett språk*, majoritetsspråket finska, och andra håller fast vid principen *allt på två språk* verkar de förstå den rådande praxisen på olika sätt och även ha olika normativa grunder. Konflikter mellan olika normerna synliggörs i mötesdeltagarnas kommentarer om att tjänstemännen inte använder språken på rätt sätt.

Fungerande fackspråklig kommunikation förutsätter medvetenhet om vad och vem som styr normerna både när institutionen utvecklas kontinuerligt och när den utsätts för snabba förändringar. Detta är centralt i den mikrokontext som fullmäktigemötena utgör, men också med tanke på samhällsnivå och de förändringar som sker inom den offentliga sektorn i och med förvaltningsreformer och förändringar i kommuners och samkommuners språkliga status. När enspråkiga kommuner och nya samkommuner blir tvåspråkiga aktualiseras nya normer, vilka påverkar och påverkas av aktörernas beteende. Eftersom tvåspråkiga institutioner skapas och upprätthålls uttryckligen genom bruket av två språk, är det viktigt att genom forskning medvetandegöra – och även ifrågasätta de normer som råder.

Denna artikel är en del av forskarteamet BiLingCos³ projektportfölj och projektet *Språklig praxis i förtroendemannaorganisationer i ett tvåspråkigt landskap och i en tvåspråkig kommun*⁴ vid Vasa universitet.

Litteratur

- Allardt, Erik. 1985. Sociologi. Symbolmiljö, samhällsstruktur och institutioner. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
Allardt, Erik och Lintunen, Yrjö. 1962. Sociologi. Helsingfors: Söderström & Co.

³ Bilingualism and communication in organizations, se <http://www.uva.fi/sv/research/groups/management/bilingo/>

⁴ Projektet har fått finansiering av Svenska litteratursällskapet i Finland

- Angouri, Jo och Marra, Meredith. 2010. Corporate meetings as genre: A study of the role of the chair in corporate meeting talk. *Text and Talk*. 33:1–2. S. 1–9.
- Asmuss, Birte och Svennevig, Jan. 2009. Meeting talk: An introduction. *Journal of Business Communication* 46:1:3–22.
- Bargiela-Chappini, Francesca och Harris, Susan. 1997. *Managing language. The discourse of corporate meetings*. Amsterdam: Benjamins.
- Boden, Deirdre. 1994. *The business of talk. Organizations in action*. Cambridge, MA: Polity.
- Enestam, Jan-Erik och Henricson, Marcus. 2015. Ett språk eller två? Förvaltningsmodeller för tvåspråkiga kommuner. *Magma-studie 1/2015*. Tankesmedjan Magma. <http://magma.fi/uploads/media/study/0001/01/334c6580991df1e11b44930058ebad2db506abf2.pdf>. Hämtad 15.9.2015.
- Engberg, Jan. 1998. *Introduktion til fagsprogslingvistikken*. Århus: Forlaget Systime.
- Finlands grundlag 731/1999. <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/1999073>. Hämtad 20.8.2015.
- Foucault, Michel. 2000. *Tarkkailla ja rangaista*. Keuruu: Otava.
- Grosjean, Françoise. 1982. *Life with Two Languages. An introduction to bilingualism*. Cambridge, Massachusetts, and London: Harvard University Press.
- Gumperz, John J. 1964. Linguistic and social interaction in two communities. *American Anthropologist* 66:6:137–153.
- Henricson, Sofie. 2015. Svenska och finska i samma samtal. I: Tandefelt, Marika (red.), *Gruppspråk, samspråk, två språk. Svenskan i Finland – I dag och i går*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland. S. 127–142.
- Heritage, John. 1984. *Garfinkel and Ethnomethodology*. Cambridge: Polity Press.
- Holz-Mänttari, Justa. 1984. *Translatorisches Handeln: Theorie und Methode*. Nide 226/Annales Academiae Scientiarum Fennicae. Ser.B. Helsinki: Suomalainen tiedeakatemia.
- Höglund, Minna. 1992. *Simultantolkning vid stadsfullmäktige i Vasa och Jakobstad*. Opublicerad avhandling pro gradu i svenska. Vasa: Vasa universitet.
- Jan, Jariad Mohd. 2003. Code-switching for power wielding: Inter-gender discourse at the workplace. *Multilingua* 22:1:41–57.
- Kangasharju, Helena, Piekkari, Rebecca och Sääntti, Risto. 2010. *Yritysten kielipolitiikka – missä se piilee? I: Lappalainen, Hanna, Sorjonen, Marja-Leena och Vilkuna Maria (red.), Kielellä on merkitystä. Näkökulmia kielipolitiikkaan*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. S. 136–157.
- Koivisto, Ida. 2008. Laki ja normi – normatiivisuuden kaksi muotoa. *Oikeus* 37:1:5–22.
- Kommunförbundet. 2016. *Svensk- och tvåspråkiga kommuner*. <http://www.kommunerna.net/sv/kommuner/svensk-tvasprakiga/Sidor/default.aspx> Hämtad 1.5.2016.
- Kommunallag 365/1995. <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1995/19950365?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kommunallag>. Hämtad 15.5.2016.
- Koskela, Merja, Koskinen, Kaisa och Pilke, Nina. u.u. *Bilingual formal meeting as a context of translatorial action*. Target.
- Koskela, Merja och Pilke, Nina. 2016. From Slow Repetition to Awkward Omission: Economic, Efficient, and Precise language Use in Bilingual Formal Meetings. *Multilingua* vol. 35:3. 251–276.
- Koskela Merja och Vik, Gun-Viol. 2014. When does language matter? Applied and perceived norms in bilingual formal meetings. Föredrag, AILA 2014, International

- Association of Applied Linguistics World Congress 11–15.8.2014, Australia, Brisbane.
- Lagerholm, Per. 2016. *Språknormering och språkvärdering*. Lund: Studentlitteratur.
- Louhiala-Salminen, Leena, Charles Mirja-Liisa och Kankaanranta, Anne. 2005. English as a lingua franca in Nordic corporate mergers: Two case companies. *English for Specific purposes*, 24. S. 401–421.
- Maclean, Dirk. 2006. Beyond English: Transnational corporations and the strategic management of language in a complex multilingual business environment. *Management Decision*, 44(10). S. 1377–1390.
- Malkamäki, Anni och Herberts, Kjell. 2014. Flerspråkighet i arbetslivssituationer. Vaasan yliopiston julkaisuja. *Selvityksiä ja raportteja* 194. Vaasa: Vaasan yliopisto. <http://www.uva.fi/fi/research/publications/orders/database/?julkaisu=763>. Hämtad 12.12.2016.
- Mondada, Lorenza. 2004. Ways of "doing being plurilingual" in international work meetings. I: Gardner, Rod och Wagner, Johannes (red.), *Second language conversations*. London: Continuum. S. 18–39.
- Nikko, Tuija. 2009. Dialogic construction of understanding in cross-border corporate meetings. *Acta Universitatis Oeconocae Helsingiensis A-351*. Helsinki: Helsinki School of Economics.
- Pilke, Nina och Nyström, Tony. u.u. *Samordning genom terminologisk planering? Termerna modersmål och eget språk i lagstiftningen i Finland och i Sverige*. Nordterm Stockholm: TNC.
- Pilke, Nina och Salminen, Sanna. 2013. Kielelliset käytänteet Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) kaksikielisissä kokouksissa. Tilannesidonnainen samanaikaisuus ja kielivalinnan vaihtoehtoisuus viestinnän ja vuorovaikutuksen näkökulmasta. Vaasan yliopiston julkaisuja. *Selvityksiä ja raportteja* 183. Vaasa: Vaasan yliopisto. <http://www.uva.fi/fi/research/publications/orders/database/?julkaisu=706>. Hämtad 15.2.2016.
- Pilke, Nina och Vik-Tuovinen, Gun-Viol. 2012. Maakunnassa maakunnan tavalla – kaksikieliset kokoukset luottamushenkilöiden arjessa. I: Meriläinen, Leena m.fl. (red.), *Monikielinen arki. AFinLAN vuosikirja 2012. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja n:o 70*. S. 49–66.
- Schnurr, Stephanie. 2013. *Exploring professional communication: Language in action*. London: Routledge.
- Schwartzman, Helen. 1989. *The meeting: Gatherings in organizations and communities*. New York: Plenum.
- Språklag 423/2003. <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030423?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=spr%C3%A5klag>. Hämtad 15.6.2015.
- Vasa stad 1995/2012. *Arbetsordning för stadsfullmäktige*. <http://www.vaasa.fi/sv/arbetsordning-for-stadsfullmaktige>. Hämtad 15.5.2015.
- Vasa stad 1995/2007. *Förvaltningsstadga för Vasa stad*. http://www.vaasa.fi/Pa_svenska/Offentliga_tjanster/Stadens_organisation/Forvaltningens_stadgor/Stadgor_gallande_alman_forvaltning/Forvaltningsstadga_. Hämtad 15.6.2015.
- Vik, Gun-Viol. 2016. Fullmäktigeförsamlingar i ljuset av språklig växelverkan. Tvåspråkighet i tre fullmäktigeförsamlingar. Vaasan yliopiston julkaisuja. *Selvityksiä ja raportteja* 207. Vaasa: Vaasan yliopisto. <http://www.uva.fi/fi/research/publications/orders/database/?julkaisu=834>. Hämtad 23.5.2016.